

ÁLLATVÉDELEM

◦◦◦ A MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK KÖZLÖNYE ◦◦◦
◦◦ KIADJA AZ ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET BUDAPESTEN ◦◦

Ezen lap közleményeinek utánnomását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként || Előfizetési ára 1 évre 2 korona

II. ÉVFOLYAM	1905. FEBRUÁR	∴ 2. SZAM ∴
--------------	---------------	-------------

Egy új olasz vadászati törvényjavaslat.

Ebben a tárgyban a berlini állatvédő egyesület valamennyi német, osztrák, magyar és schweizi állatvédő egyesülethez a következő átiratot intézte:

Berlin, 1904. november 30.

Valamennyi németországi, magyar és schweizi állatvédő egyesületnek.

Biztos tudomásunk szerint az olasz törvényhozás elé az olasz kormány legközelebb új, az egész országra kiterjedő egységes vadászati törvényt terjeszt.

Amennyiben Olaszországban „vad“ elnevezés alatt csak a madarak jöhetnek számba, az új vadászati törvény lényegében tulajdonképpen kizárólag madárvadászati törvény. A tervezet némi haladást mutat, mint pl. az összes fecske-

neműek fogási tilalmát, az éjjeli vadászat, fajakas vadászat tilalmát; hurkok, hálók alkalmazását hegyszorosokon, patakok és ivóhelyek közelében; célozza a vadászjegyek magasabb díjtételét, ezenkívül azonban az állat-, illetve madárvédők sürgős kívánalmait teljesen figyelmen kívül maradtak.

Szükségessé válik tehát az összes nem olaszországi állatvédő-egyesületek közbelépése, hogy az olasz kormányt rábirják arra, hogy az említettek figyelembevétele mellett még módosítsa az új vadászati törvényjavaslatot.

Nem foglaltatik intézkedés az új törvényjavaslatban a hasznos rovarvédő madarak megvédésére vonatkozólag: nem tiltja azok fogdosását hálóval, hurokkal, lépesvesszővel. Még csak a megvakított csalogató madarak használatát sem tiltja el. Ezzel szemben meg van en-

gedve a galamb, pacsirta, fülemüle, seregély stb. lövése, valamint a galamblövészet az egész év folyamán mindenütt.

Az olaszországi állatvédő-egyesületek óvást készülnék emelni ezen kezdetlegesen, sőt szerencsétlenül összeállított javaslat ellen, de remélik a külföldi állatvédő-egyesületek támogatását különösen azért, mert az olasz kormány nagy súlyt fektet az idegenforgalomra és a külföld véleményét nagyrabecsülve annak kívánóságait előzékenyen teljesíti.

Ezen állítás valóságát legjobban bizonyítja az olasz belügyminiszter 1904. évi március hó 18-án kelt és valamennyi praefectushoz intézett rendelete, amelyben szigorú rendeletet ad az országszerte divó állatkinzások meggátolására és e rendelet kiadásának alapjául a külföldről érkezett utasok számtalan panaszát említi.

Az olasz barátok, illetve társegyesületek, az állatvédelem, a mezőgazdaság és a humanizmus érdekében hívják fel német nyelven az összes állatvédő-egyesületeket, hogy sürgősen a legnagyobb odaadással, minden rendelkezésre álló eszközzel támogassák az olasz egyesületek törekvéseit a vadászati törvény módosítását illetőleg.

Kivánalmuk oda irányul, hogy az összes külföldi egyesületek sürgősen intézzenek beadványt az olasz földművelésügyi miniszterhez. (*Cim: Al Ministero Reale dell' Agricoltura, Roma, Italia*), amelyben kimerítően mutassanak rá a törvénytervezet hiányaira és meg nem felelő voltára; továbbá gyakoroljanak a külföldi egyesületek a rendelkezésre álló sajtóban is éles kritikát az új vadászati törvénytervezet felett és ezen újságcikkeket is levél kíséretében küldjék meg az olasz kormánynak. Jó volna a cikkben hangsúlyozni, hogy Olaszország, mint régi kultúr-állam ne akarja magát Spanyolországgal megszégyeníttetni, ahol rendezik a vasárnapi munkaszünetet és még a népszerű bikaviadalokat is beszüntették vasárnapokon.

Ha ezen kedvező alkalmat most elmulasztjuk, ugy ezen teljesen helytelen alapon nyugvó törvénytervezet valóvá válik és ebből kifolyólag az állatvédők törekvése hosszú időre eredménytelen marad.

Tehát munkára fel, gyorsan és erélyesen, ne vonja ki magát egy egyesület sem; minden

hirlapszám, az idevonatkozó közlemény színes ceruzával való megjelölésével küldessék be Rómába. Tisztelettel, a berlini állatvédő egyesület nevében

Hermann Stenz s. k. titkár.

A berlini állatvédő egyesület által megküldött és az előzőkben közölt átirat alapján a magy. orsz. állatvédő-egyesület is látva az ügy fontosságát, nagy horderejét, teljes odaadással magáévá tette a kérdést és a m. kir. földművelésügyi miniszter ur útján emelte fel szavát, amennyiben a tárgyban a következő memorandumot terjesztette be:

Nagyméltóságu Miniszter Ur!

A „Berliner Tierschutzverein“ folyó évi november 30-án kelt és Németország, Ausztria, Magyarország és a Schweiz valamennyi állatvédő-egyesületéhez intézett körlevelében figyelmezteti egyesületünket arra, hogy az olasz kormány legközelebb egy vadászati törvényjavaslatot készül a parlament elé terjeszteni, mely más vad híján jobbra a madarak vadászatára vonatkozik és melyben állítólag a ro varevő hasznos madarak védelméről, a tömeges fogás és pusztítás tilalmáról stb. gondoskodva nincs.

A Berliner Tierschutzverein, hivatkozva az olaszországi állatvédőegyesületeknek azon kérelmére, hogy a külföldi egyesületek őket támogassák, a társegyesületeket arra kéri fel, hogy tiltakozó beadványaikkal közvetlen az olasz földművelési miniszterhez forduljanak és a rendelkezésükre álló lapokban is az ügy érdekében felszólaljanak és az illető lappéldányokat szintén a nevezett miniszteriumhoz juttassák. Az országos magyar állatvédő egyesület alakilag helyesebbnek, de az ügyre nézve üdvösebbnek és célravezetőbbnek is véli, ha nem az olasz kormányhoz, hanem Nagyméltóságodhoz fordul kérelmével. Hogy a mező- és erdőgazdaságra nézve hasznos madarak nemcsak nálunk, de Olaszországban is a lehető védelemben részesüljenek, az a mi földművelésünknek egyik legfontosabb érdeke.

Az említett hasznos madarak tulnyomó része vándormadár lévén, Európaszerte általánossá vált annak a szükségnek érzete, hogy a védelemnek nemzetközileg kell biztosítva lennie.

Ezen nyomon jött létre sok évi tárgyalások után 1902-ben Párisban a hasznos madarak védelméről szóló egyezmény. Ebből az egyezményből azonban az ügy legnagyobb kárára Olaszország kimaradt.

Azonban, miután az egyezményt megelőző tárgyalások közben 1876-ban Ausztria-Magyarország és Olaszország között a hasznos madarak védelmére egy külön egyezmény (*nyilatkozat, Declaration*) jött létre, melyben

mind a három állam magát a hasznos madarak védelme tekintetében bizonyos fokig kötelezte, mély tisztelettel bátorkodunk Nagyméltóságodat, mint földmivelési érdekeink erélyes védőjét és őret felkérni arra, hogy abban az esetben, ha a „Berliner Tierschutzverein“ információja megfelel a valóságnak, méltóztassék az említett külön egyezmény alapján az olasz kormánytól mielőbb erélyes lépéseket tenni oly irányban, hogy az egyezményben elvállalt kötelezettsége a tervezett új törvényjavaslatban teljes mértékben érvényre jusson.

Az említett egyezmény (declaration) szövege szerint Olaszország kötelezte magát arra, hogy törvényes intézkedéssel biztosítja a hasznos madarak védelmét és pedig *legalább* annyira, hogy a fészkeket, madárfiókokat és tojásokat kiszedni stb. tilos, hogy a madarakra szeptember 1-től február végéig lehet csak vadászni, hogy tömeges madárfogásra alkalmas és az egyezményben körülírt hálók használata tilos legyen stb.

Ha Nagyméltóságod kegyes lesz kérésünket magas figyelemre méltatni és ha teendő lépéseit az óhajtott siker fogja követni, Nagyméltóságod nemcsak földmivelésünknek teend egy újabb becses szolgálatot, de az 1902. évben Párisban kötött nemzetközi egyezménybe lépett összes államok, illetőleg azok gazdaközösségének elismerését fogja aratni azért, hogy az egyezményből kimaradt Olaszországot a hasznos madarak védelme tekintetében mégis némi engedményre bírta.

Mély tisztelettel maradtunk Budapest, 1904. december 12. Nagyméltóságú Minister Ur alázatos szolgálái

Grimm Gusztáv, s. k. Marosi Máday Izidor, s. k.

Mit lehet és mit kell tennie az Egyháznak az állatvédelem érdekében.

Irta: Renck Ernő az „Offenbacheri Állatvédő Egyesület“ titkára.

Régebben az iskolák csak az elme, illetve szellemi-képesség növelésére fektették a fősúlyt; emellett a szív nemesítését teljesen elhanyagolták. Az állatvédelem fogalma egyáltalán ismeretlen volt; ez már az ujkor vívmánya. Nem emlékszem, hogy valaha az iskolában természetrajzi vagy hittanórán csak egyetlen jó szó is elhangzott volna az állatok érdekében. Tanáraink nem törődtek érzelmeinkkel s a kinek nem volt érző, nemes-szívű édesanyja, vagy jólelkű atyja, a ki a jó utra terelje: az nyers suhancá lett, ki aztán később nagyobb igaztalanságtól v. kegyetlenségtől sem riadt vissza. Ez a kor, ez a felfogás már a múlté, több mint 40 év választ el bennünket a fentebb érintett időtől s valósággal szerencsénknek

tarthatjuk, hogy a korszellem — különösen a legutóbbi időben — oly gyökeresen megváltozott. Ma már tért hódított az az eszme, az a felfogás, mely szerint nem a tárgygyak tömege „neveli az embert“, hanem a kedély nemesítésére és a jellem megszilárdítására is ugyanolyan nagy gondot kell fordítani.

Az állatvédelmet — mely teljesen elhanyagolt volt ezelőtt — mindinkább felkarolják, igyekeznek az ifjúságot felvilágosítani kötelességéről az állatvilággal szemben, annak képviselői iránt meleg szeretetet, érdeklődést ébreszteni; még nem mindenütt egyenlő rendszer szerint, még csak az egyes tanárok, nevelők egyéni felfogása szerint; de már maga a törekvés is örömmel kell hogy eltöltsön bennünket; hiszen egységes rendszer lassanként amugy is majd fejlődik. Ily irányban megbecsülhetetlen tanácscsal szolgál a berlini állatvédőegyesület által pályadíjjal kitüntetett munka „Thierschutz in der Schule u. Gemeinde“ Klenck, mainzi tanár tollából; ennek a világosan, szeretettel megírt műnek tulajdonképpen egyetlen tanító könyvtárából sem szabadna hiányzani.

Ha már most azt kérdezzük: mit tehet az egyház az állatvédelem érdekében? így felelhetünk: vegye az egyház erős kezeibe, hathatós pártfogásába az állatok védelmét, vegyen élénkebb részt törekvéseinkben. Az igaz ügy megérdemelné, hogy sokkal gyakrabban halljunk tanítást a szószékről az állatok iránti szeretetről, sokkal gyakrabban felhívást, hogy a védtelen állatot oltalmazni, azzal szemben könyörületesen kell lenni. Tapasztalatom szerint a lelkészek, kik ily értelemben cselekszenek, kivételek. Mivel azonban éppen a lelkészi karban találkozik a legtöbb nagy műveltségű, nemes szívű férfi, nem tételezhetjük fel, hogy ez a hallgatás hanyagságból v. érzéketlenségből, közönyösségből ered, hanem valószínűleg abban rejlik az ok, hogy a lelkészek az evangélium tanításaihoz, illetve szövegéhez kell ragaszkodnia, s első sorban az emberiség kötelességeit Istennel és embertársaival szemben fejtegetnie. Ez teljesen rendjén van, de ha meggondoljuk milyen áldást hozna, ha olyan helyről mint a szószék hallaná a nép hogyan kell a néma teremtményekkel szemben viselkednie: tiszta szívből kívánjuk, hogy az egyház vegye jóakaratu támogatásába az állatvédelem ügyét is.

Az egyház legnemesebb feladatai egyikének tekintette mindig a szeretet tanítását; a biblia magasztos szava: „a szeretet sohasem szűnik meg“ nemcsak az időre, hanem a tárgyra is vonatkozik; a szeretet nem szűnik meg az embernél, hanem a gyámoltalan állatra is kiterjed. Mi érdemelné tehát meg jobban az egyház érdeklődését mint az emberiség nevelése, tanítása az állatok iránti szeretetre? Az ekként szeretetre tanított

ember felebarátjával szemben is pontosabban fogja kötelességét teljesíteni. A ki nem szokta lovát ostorral ütni, felebarátját sem fogja a legkisebb ok miatt is késsel támadni.

Kimondhatatlanul jó hatással lenne, ha a lelkész gyakran szegődne a szánandó, megkinozott állatok védőjéül; milyen más hatása lenne a szivhez szóló hangoknak megszentelt helyről, a szószékről. Hiszen nem lehetetlen, hogy a hívők soraiban ott ül egy-egy nyers kocsis, ki talán előtte való napon a legkegyetlenebb módon ütötte-verte szegény lovát, azon töltve ki nemes bosszuját; az ilyen ember lelkiismeretét a lelkész szavai fel fogják ébreszteni s egészen bizonyosra vehető, hogy a legközelebbi jövőben emberségesebben fog lovával bánni.

Gyakorlott szónok könnyen találhat módot arra, hogy az evangélium tanításához hozzafűzzön néhány jó szót az állatok érdekében, vannak helyek az evangéliumban, melyek szinte felhívják a figyelmet erre a tárgyra. De még az esetben is, ha a szövegnek az állatvédelemhez egyáltalában semmi közze sincsen, gyakorlott szónok némi jóakarattal mindig kiterjeszkedhetik arra is. Már az évszakok változása is jó alkalmat szolgáltat ilyen kitérésekre, ha pl. a lelkész a tavasz ébredéséről beszél és fejtegeti az érzelmeket, melyek ilyenkor támadnak az emberi kebelben, megvilágíthatja egyuttal az árnyékoldalt is: a kegyetlenkedést, melyet a gyermekek és suhancok ilyenkor követnek el, a békák, szalamandrák, gyíkok s több ilyen állat gyöttrését, ecsetelheti a bogarak, lepkék kinos vergődését, melyeket élve gombostűznek kalapjaikra, a fészkek elrablását ostromozhatja, hiszen ez nemcsak barbarizmus, hanem egyuttal a gyümölcs-termelés szándékos károsítása, szólhat még az orvhalásatról stb. A tél beköszöntése viszont alkalmat ad az éhező madarokról szólani, szánalmat ébreszteni a siralmasan elhanyagolt tehervonó és láncos kutyák iránt, nehogy azok módfelett szenvedjenek a nedves, hideg időjárás miatt s azonfelül még ételben, italban is szűkölködjének.

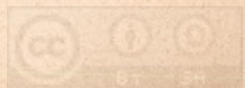
Minden évszakban van alkalom az állatkinzás bizonyos speciális módjáról megemlékezni, és alig képzelhető erre alkalmasabb hely mint a szószék. Mennyit lehet beszélni az igavonó állatok védelméről, a lovak, kutyák, szamarak, szarvasmarhák munkájáról, melyek egész éven át az ember szolgálatában állanak s jutalmuk olyan gyakran a legembertelenebb bánásmód; hasonlóan hálás téma a szárnyasok és vágómarhák szállítása s végül maga a vágás, mely — sajnos — helyenként valósággal hajmeresztő kegyetlenséggel történik.

Tulságosan hosszadalmas volna mindazon témákat felsorolni, melyek a szószékről fejtegethetők volnának, de már a felsoroltakból is megítélhető mily tágas tere nyílik erre az egyháznak. Vagy nem magasztos hivatása-e a lelkésznek, nemes haraggal szólani a szószékről ezekről az égbekiáltó kegyetlenkedésekről; inteni, kérni, az ájtatos hallgatókat, hogy legyenek emberségesek, lelkesítő szavakkal megnyitni sziveiket a szeretet, irgalom és kötelességérzet számára? Ilyen szent beszéd után azon boldogító tudatban hagyhatja el a lelkész egyháza szószékét, hogy nemeset, jót cselekedett.

A vallástani órákban sem tárgyalható ez a téma elég gyakran. A leghálásabb talaj az ifjuság lelke, a lelkész beszéljen sokat az elhagyatottak, szorongatottak, gyámoltalanok segélyezéséről, legyenek ezek a gyámolitást igénylők akár emberek, akár állatok; igyekezzék tanítványait nemes, jószívű, jólelkű emberekké nevelni. Ezzel nemcsak a sanyargatott állatok sorsán javít, hanem az ifjuság erkölcsi érzületét is magasabb színvonalra emeli.

A magánéletben pedig éppen ilyen sokat tehet a lelkész, annyiféle házi szokást ismerhet meg, oly sokan kérik tanácsát, hogy igazán nem okozhat nehézségeket megtalálni az ösvényt, melyen az állatvédelem terére léphet; különösen bő alkalma nyílik erre a vidéki lelkésznek. Teljes tisztelettel adózom a gazda működésének, de annyiszor voltam szemtanúja úgy a felnőttek mint gyermekek részéről nyers bánásmódnak szántás, szénagyűjtés, fafuvarozás alkalmával, hogy szilárd meggyőződésemmel, miszerint a lelkészi kar intervenciója éppen vidéken a legszükségesebb.

Az egyház működése úgy emberekre, mint állatokra nézve rendkívül áldást hozó lehet, ha törekvéseinket támogatja, eszméinket magáévá teszi. Saját érdekükben kívánatos tehát, hogy az állatvédő egyesületek mennél több lelkészt válasszanak be az elnökségbe s azokkal vállvetve ültessék el a jó magot. Második lépés volna minden vallásfelekezeti főpapjait felkérni, hogy tegyék feladatává a lelkészeknek, hogy prédikációikban emlékezzenek meg az állatvédelemről is; e célra az evangélium több tételét kellene kijelölni, vagy pedig az urak belátására bizva a dolgot, egyszerűen kötelezni őket arra, hogy évente több ízben egy negyed, vagy félórát predikációikban kizárólag az állatokkal szemben fennálló kötelességeink ismertetésére szenteljenek. Ez bizonyára nem szerénytelen kívánság, hiszen teljesítése nehézségbe nem ütközik s végeredményében áldást hozó. Fődolog, hogy az egyes lelkészek lelkesedjenek az ügyért, oly megkapó módon beszéljenek arról, hogy hallgatóik kedélyére és lelkiismeretére hatást gyakoroljanak.

Ha az egyház a vázolt módon támogatja az állatvédelem eszméjét, nyugodtan, büszkén tekinthet működésére, mert megragadta azt a tárgyat, mely legalkalmasabb az emberiség nevelésére Istennek tetsző életre.

— ű —

Az oltalom-levél.

Nagy gyűlést tartottak a madarak, mert innen is onnan is érkeztek be panaszok ellenük s félni lehetett, hogy ha a panaszkodókat fel nem világosítják, vagy sérelmeiket nem orvosolják, még nagyobb lesz az elégedetlenség, nagy baj is származik belőle.

Midőn már mindnyájan helyet foglaltak, ki a sziklán, ki a fán, ki a bokron, ki a fűben, ki a nádas szélén: megszólalt az elnöklő sas a sziklatetőről:

— Uraim! a tanácskozás megkezdése előtt egy küldöttség kér bebocsáttatást.

— Kik azok? — hangzott fel a kérdés innen is onnan is.

— A rovarok — felelt az elnök.

A veresbegy, fecske, rigó, csonttollmadár és még néhányan a rovarevők közül összenéztek s ravasz mosolylyal sugták oda egymásnak:

— Ejnye, de jó lesz, ha ők maguk jönnek a helyünkbe: hegyen-völgyön lakadalom.

Azután éppen ezek kiabálták lehangosabban:

— Hadd jöjjenek.

— Lépjenek be a rovarok — intett az elnök az ajtófélen álló szarkának.

A szarka tétozáva lépett az elnök elé:

— De elnök ur! a rovarok...

— Mondtam már, hogy bejöhetnek...

— Igen, de félnek csak így egyszerűen bejönni, hogy baj találja őket érni: felfalják a rovarevők. Azért „salvus conductus” kérnek.

— Mi az ördög az a „Salvus conductus?” — kérdezte az elnök a mellette ülő bagolyhoz fordulva.

— A „salvus conductus” válaszolt a bagoly, megigazitva nagy pápaszemét — magyarul „oltalomlevél,” amilyent régebben csak a királyok adtak ki s aki megszegte, fejével lakolt érte.

— Ma is adnak ki ilyen oltalomlevelet?

— Igen, most az illető bíróság meghallgatása után az igazságügyminiszter.

— Kiknek?

— Az olyan, külföldre menekült bűnösöknek, akiket oly bűn terhel, melyért a külföld nem adja ki őket, hogy itthon megbüntessék, — de ha valamely nagy per-

ben szükséges volna a megjelenésük: ezek szabad oltalmat vagy oltalomlevelet nyernek, amely biztosítja számukra a szabad bejövétel és távozás jogát egy bizonyos időre.

— Nem értem — csóválta fejét az elnök.

— Mindjárt megérted, ha egy példát mondok — válaszolt a bagoly. — Volt a budai várban, a *Szent-György-tér* közepén ez előtt néhány évvel egy nagy vas emlékoszlop.

— Ott, ahol *Hunyady Lászlót* lefejeztette a gyermek *V. László király 1457 március 16-án* — kottyant bele a csóka.

— Ugyanazon a helyen — hagyta rá a bagoly és folytatá:

— A szabadságharcz alkalmával a magyarok elleni küzdelemben elesett *Henczi osztrák* tábornok emlékére állítottatott fel.

— Most a lipótmezői katonai-iskola udvarát disziti — jegyezte meg lassan a holló.

— Nos hát — folytatá a bagoly — ezt a *Henczi-szobrot* ott a *Szent-György-téren* sokan rossz szemmel nézték, a rendőrségnek nem kevés gondot okozott annak őrzése s ennek a nagy vigyázatnak a dacára is egyszer egy *Sz. Adorján* nevű vérmes fiatal ember — a hír szerint — olyan közel férközött ahoz, hogy majdnem felrobbantotta. Mennyire volt igaz e merénylet híre, mennyire nem, az nem tartozik ide, de az bizonyos, hogy *Sz. Adorjánt* üldözőbe vették s bizony be is zárták volna, ha külföldre nem menekül.

— Horvátországba? — kérdezte a csóka.

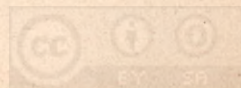
A holló bubon vágta őt szárnya hegyével:

— Te oktondi, hiszen Horvátország a magyar-állam területén van s így nem külföld, habár maga alkotja meg büntetőtörvényét.

— *Sz. Adorján* — folytatá a bagoly — olyan külföldi államba menekült, ahonnan nem adják ki a politikai bűnösöket. Egyszer azonban az történt, hogy folyt Budapesten egy nagy bűnper, amelyben *Sz. Adorján* döntő tanubizonyoságot tehetett volna és a vádlott ragaszkodott *Sz. Adorján* megidézéséhez, aki tudára is adta kerülő utakon, hogy hajlandó eljönni Budapestre és tanuskodni, de csak úgy, ha „salvus conductus” adnak neki s azzal biztosítják, hogy egy hétig szabadon járhat-kelhet Budapesten s egy hét múlva szabadon elutazhatik.

— No és mi történt? — kérdezte az elnök nagy érdeklődéssel.

— Ki adták részére az oltalom-levelet s ezzel aztán ő szépen bejött *Budapestre* s habár a merénylet megkísérlésekor az egész rendőrséget mozgósították az ő felkutatására: most egy hétig ott járt-kelt szabadon

az utczákon, sőt tüntetőleg köszöntötte is egyik-másik rendőr-ismerősét, de őt még csak megszólítani sem volt szabad. Mikor aztán elkövetkezett a hetedik nap, *Sz. Adorján* eltűnt Budapestről, mert akkor este éjféle 12 óra után rögtön letartóztatták volna.

— Ilyen oltalom-levelet kérnek a rovarok — állott elő a szarka, midőn a bagoly bevégezte magyarázatát.

— Ám legyen — mondá az elnök s azzal intett a vadlibának, az átadott neki egy tollat, a rigó hirtelen ott termett egy csomó érett berzsenynyel, a vadgalamb egy nagy széles tölgyfalevéllal, az elnök belemártotta a tollat a piros berzsenybe s azzal nagy gyorsasággal megírta az oltalomlevelet s átadta ezt a vadgalambnak:

— Nesze, vidd ki nekik s nyugtasd meg őket, hogy naplementig még a csápjok hegye se görbül meg.

A vadgalamb kiment s nemsokára jelentette a szarka nagy csörögve:

— A rovarok küldöttsége!

És belépett a küldöttség.

Ugy látszik, hogy a rovarok nem bíztak mindnyáján a *salvus conductus* oltalmában, mert félenken nézegettek ide-oda, mindenfelől csak ellenségeket látván, akik közül nem egy sovárgó szemmel s nagyokat nyelve sandított feléjük.

Azonban szónokuk bátran állott a madarak elnöke elé és elszánt hangon kezdett beszédjéhez:

— Uram! egyenesen hozzád fordulok panaszommal az egész rovar-nemzetség nevében. Segíts a mi bajunkon!

— Mi a panaszotok? — kérdezte az elnök komoly kimért hangon.

— A madarak javarésze rovarevő . . .

— Mert a rovarok szükségesek a madaraknak — szakítá félbe az elnök a szónokot. — És ha ez nem így volna, tulszaporodnátok s még több kárt tennétek a növényekben, — pedig így is sokat tesztek.

— És köztetek — folytatá a szónok egy kis habozás után — a rovarevők a legfalánkabbak.

— Hohó! — hangzott fel itt-ott a mozgolódó rovarevők közül. De a szónok bátran beszélt tovább:

— Saját szemeimmel láttam egy fahasadékából, mikor a rigó egyszerre falt fel egy akkora meztelen csigát, mely az ő nagyságához viszonyítva annyi volt, mintha egy ember egyszerre 13 kilogramm húst költene el.

— Ugy bizony! — tódították a rovarok, nagyokat sóhajtva.

— A veresbegy — folytatá a szónok — naponként annyi rovarot eszik, mintha egy ember 11 méter jó vastag kolbászt fogyasztana el.

— Igaz ez, komám-uram? — sugta oda a veréb a veresbegynek. De mielőtt ez válaszolhatott volna, a szónok tovább beszélt:

— Nem akarok sérteni senkit, de meglestük és megolvastuk a múlt nyáron, hogy egyetlen-egy pár veréb a fiainak felnevelésére épen háromezer hernyót és más rovarot hordott a fészkébe.

— Ez már igaz — ugrott elő nagy büszkén a veréb — és ez minden évben így megy.

— A csonttollu-madár — folytatá a szónok — aki szintén a mi nemzetségünkben rakja meg éléskamráját, naponként annyit eszik, amennyit a saját test-sulya kitesz.

— De boldog, hogy olyan jó étvágya van! sóhajtott fel egy kopaszodni kezdő nagy madár.

— Vagy nem tudjátok ti — mondá a szónok tűzbe jöve, bátor és felemelt hangon — hogy mily fontos feladatot végezzünk, mi rovarok, a természet háztartásában?

— Ugyan mit? — hangzott fel jobbról is, balról is gunyos hangon.

— Terjesztjük, elősegítjük és korlátozzuk a növények tenyésztését és féken tartjuk számos állatfaj tulszaporodását — beszélt a szónok nagy lelkesedéssel és önérzettel. — Eltakarítjuk a dögöt és hulladékot s ezáltal hozzájárulunk a levegő tisztántartásához. Összevissza turkáljuk a földet és ezt az által termékenyebbé tesszük. Széthurcoljuk a virágok himporát s ez által a virágokat megtermékenyítjük.

— Van még több dicsekedni valótok is? — kérde az elnök türelmetlenül.

— Ez nem dicsekvés, de igaz — válaszolt merészen a szónok.

— De az is igaz, — mondá az elnök — hogy a hullák és hulladékok pusztítása alkalmával széthurcoljátok annak mérgét is.

A madarak helyeslőleg bölintgattak, mig az elnök folytatá:

— És hogy ez által, valamint a növények pusztítása által nagyon veszélyessé ne váljatok: titeket pusztítanak a madarak, de hogy a rovarok ki ne vesszenek, a rovarevő madarak tulszaporodását megakadályozzák a ragadozók s a ragadozókat pusztítják az emberek. A természetben minden védi és pusztítja egymást. Így van berendezve a természet háztartása, melyen változtatni nem lehet.

— De uram! — esengettek a rovarok.

— Mi nem segíthetünk a bajokon. Appelláljatok a természethez — szólott az elnök kegyes hangon a remegő rovarokhoz. — Itt most nincs okotok félni, mert

az oltalomlevél megvéd benneteket. Nyugodtan távozhattok. De naplementével elvesz az oltalomlevél hatálya is s akkor mindenki úgy védelmezze magát, a hogy tudja.

Az elnök intett s a rovarok csüggedten hagyták el a madarak gyűlését.

Pedig hát a természet rendjén változtatni csakugyan nem lehet.

K. Nagy Sándor.

Tüzoltóság és lovak.

A *Königsbergi* tüzoltóság parancsnoksága egy oly ujitást szervezett, mely minden nagyvárosnak mintaképpül szolgálhat. A sikos utakon eleső lovak felemelésére a legénység eddig begyakorolva nem volt, ez valószínűleg mindenütt így van, de *Königsbergben* igen jó módot találtak az ilyen forgalmi akadály gyors elhárítására. A nevezett város vágóhidján, a levágásra szánt lovakkal gyakorlatot tartanak a szolgálatban nem lévő legénységgel, ugyanakkor próbálják ki a lovak felemelésére ajánlott különféle eljárásokat is. Minden nagyobb városban indokolt volna a tüzoltóságot hasonló módon kiképezni, valamint minden tüzoltósági szertárban kellene egy készüléknek lennie, mely lovak felemelésére szolgál. A *potsdami* tüzoltóság e célra az Edelféle létrát használja.

Az orosz nép állatszeretetéről.

Olyan állatkinzás, amelyet -- sajnos -- naponta láthatunk, Oroszországban ritkaságszámba megy. A közrendű orosz barátságos jólelkűsége minden idegennek feltűnik, aki a határt átlépi s fuvarost fogad. A helyett, hogy — mint magyar pályatársa — nyers káromkodással, szükségtelen ostorpattogatással tüzelje lovát, az orosz kocsis gyöngéden hizelegve beszél lovával, akárcsak egy jólelkű, naiv gyermek. „Huzzál fecskécském, huzzál, — így szól a muzsik, — nemsokára pihenhetsz s tiszta zabot, zöld herét ehetsz.“ Ha az ekként ígért jutalom nem hozza meg a kívánt eredményt, a kocsis szemrehányó hangon így szól: pfuj deres, szégyeld magad, nézd meg csak Wassili tarkáját, az kisebb, mint te, mégis gyorsabban fut. Te még úgy megharagítasz, hogy meg foglak verni. A verés pedig fáj, hallod-e? Azután ostorával ráhuz a kocsi vagy szán oldalára, hogy csakugy csattog. Ha ez sem használ, akkor a deres igazán kap egy kis verést. Ha azonban a deres már a biztatásra is hallgat, akkor a legfellengzősebb

dicséretben lesz része. Nagyon szép szokás továbbá, hogy márczius 25-én, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén Moszkvában szabadon eresztenek fogoly madarakat. Majdnem mindenki vesz ezen a napon az utcái árusoktól egy-egy madarat s sajátkezűleg nyitja fel a kis fakalitka ajtaját. Ez a szép szokás valószínűleg a pogánykori rabszolgák jelképes természetimádásából ered. Mint a madár a kalitból, úgy szabadul fel a föld is a tél békóiból; minden élő lény epedve várja a tavaszt verőfényes napjaival, virágaival s a felszabadított madarakat mintegy követül küldik a tavasz elé.

Könyvszemle.

K. Nagy Sándor, *Állatvédők törvénykönyve*. Az állatvédelemre vonatkozó összes és az állategészségi nevezetesebb törvények és rendeletek gyűjteménye. Harmadik bővített kiadás. Ára 60 fillér.

Bericht über die neunte Versammlung des Verbandes der Tierschutz-Vereine des deutschen Reiches in Leipzig vom 24. bis 27. Mai 1904. Nach stenographischen Aufzeichnungen, herausgegeben von Otto Hartmann, Köln. Ára 4 márka.

Schwartz Dr., Von, Gewerberath. *Das betäubungslose Schächten der Israeliten*, vom Standpunkt des 20. Jahrhunderts auf Grund von Schächt-Tatsachen geschildert und erläutert. Ára 4 márka 50 pfennig.

Egyesületi hírek.

Az Országos Állatvédő Egyesület (Budapest, VII. ker., Nefelejts-utca 14. sz.) kötelékébe 1905. év január havában belépett rendes tagok:

Borota Auguszt, ezredes neje	Radó Miksa
Drosgyák Gusztáv, vendéglős	Rauch György, háziszolga
Görlich Alajos	Rotaridesz Endre, min. fog.
Hubáczy Ferencz, fodrász-mester	Szalay Géza, fodrász
Komka Péter, vendéglős	Schveiger Mór, építész irnok
Komáromy György, vendéglős	Sajó Károly, tanár
Kissling Ilona	Sajó Károlyné, tanár neje
László Jenő, máv. raktárnok	Schön Dezső, iparos
Müller Jenő, gazdatiszt	Schumitzky Venczel, vendéglős
Missák Kálmán	Totis Andor
özv. Mogyorosy Lipótné	Weil Aranka
Mayer Benedek	Zerboin Olga

1905. év január havában az „Állatvédőház“ fenntartására adakoztak:

Koch Károly	20 kor.
Pospischil	3 „
özv. Treszler Károlyné	1 „

A KAVICSGÖDÖR.

IRTA: SCHOENAICH-CAROLATH EMIL herceg.

Fordította: Ferke Ágost.

2

— Ejnye, szólt a vézna Moblot, majd úgy tetszik, hogy ti, elzászi parasztok egy jászolból zabáltok házi barmaitokkal. Ha nem akarsz velünk tartani, hát menj a fenébe, buta ujoncz. Eredj az istállóba és igyál puszi-pajtásságot az ökörrrel. Ti többiek pedig rajta — hú, gebe!

De bizony a párát nem lehetett helyéből kimozdítani!

— Bunkót hozzatok és verjétek vele a lábszárát, tanácsolá az egyik, ki odahaza homokfuvaros volt.

Szavát tett követte, de azért az állat csak nem mozdult; piszkos szőre alól vastagon permetezett elő az izzadság, szemei pedig homályosakká, üvegesekké lettek.

— Mit miveltek itt, kiáltá egy haragtól rekedt hang. Mik vagytok: franczia katonák, vagy gyáva, fosztogató, halottrabló népség?

A meglepettek előtt polgári ruhában zömök öreges ur állott. Őt követte, kard nélkül, csizmaszárba tűzött lovaglópálczával egy kezelő-tiszt. Meglátszott az utóbbin, hogy vállrojtjai dacára sem szívesen merészkedett a katonák közelébe.

A kezdetben meglepődöttek csodálkozása csakhamar megszűnt; a tisztet figyelemre sem méltatták, de annál inkább árasztották el az öreg urat gunkykiáltásaikkal.

— Minek köszönhetjük a szerencsét? kiáltá az egyik, míg szétterpesztette lábait és bunkójára könyökölt.

— Jó napot, polgármester ur, szólt egy másik mély hajlongással. Ön minket valószínűleg a vasárnapi munkaszünet-zavarás miatt akar felelősségre vonni s az a liszteszsák, ott a háta mögött azért jött, hogy felvegye a jegyzőkönyvet, he?

— Ön tisztí egyenruhát visel, mordult az öreg ur kísérijére, és mégse tud több tekintélyt szerezni magának? Málhám hátramaradt és polgári ruha van rajtam, mondja meg tehát ön e csürhének, hogy honnan jövünk és hogy...

— Hasztalanul tenném a legénység ily hangulatát tekintve, válaszolá halkán, vállvonogatva a másik.

Mikor pedig észrevette, hogy mindig több katonára sereglük oda és megtölti a kavicsgödört, hangsúlyosan folytatá, meleg, atyai hangon:

— Különbek ezek igen derék katonák és jó bajtársak, csak néha kissé csintalanok, egészben véve azonban igazán jó gyermekek. Tudják és érzik, hogy ők képezik Franciaország büszkeségét és reményét...

Vidám kacaj felelt e kijelentésre:

— Kikérjük magunknak a te dicséretedet, te szalonna-kukacsz. Fogd be a szádat és ne fecsegi. Különbek is, mi keresni valótok van itten? Jó lesz odébb állnotok; nekünk pedig ne alkalmatlankodjatok... Tüstént elindul a gyorsvonat. Tessék beszállni, uraim!

Az a hosszú fekete legény kiáltott így, miközben ismét a lihegő, kimerült állathoz közeledett. De az öreg ur is odalépett ám:

— Ki még egyszer rá meri emelni kezét e szánlomraméltó párára — rivált rá a moblotra — s erősen nézett szemébe, az nem katonára többé, hanem gyáva gazember!

— Gyáva aki mondja, kiáltá boszutelten a szikár legény. Mivel pedig annyira védted ezt az állatot, szerzek mindkettőtöknek egy kis meglepetést. Nesze...

Ezzel hirtelen felkapott egy ott heverő léceket, neki rontott az állatnak és kétszer a fejére vágott.

Az bágyadtan veté hátra a fejét, de remegő lábain még tudott állni. Az egyik kiverit szeme pedig végigfolyt lehorgasztott fején; még nem mult ki.

Az öreg ur felegyenesedett, halántékain megdagadtak az erek, keze nehéz katonai forgópisztolyt szorongatott. Eleinte úgy tetszett, mintha a gazemberre akarna tüzelni ki az ütést az állatra mérte volt, de csakhamar oda fordult az öreg ló felé; megsimogatta és azután gyorsan golyót röpitett agyvelejébe, mitől az összerogyott és kimult.

Erre tátott szájjal báméskodtak a kiáltozók. Egyesek elsompolyogtak s csak szégyenük leplezése kedvéért tettek még néhány erőltetett, tréfás megjegyzést; a legvadabbak azonban, kik a dühtől sápadt gárdista pártját fogták, léceket szedtek össze és neki akartak rontani az idegennek.

Ekkor a tisztektől küldetve megjelent a helyszínén egy öreg auvergnebeli, érmekkel kitüntetett őrmester, ki a legénységet irtózatossá káromkodással szétützte. Azután felduzzasztott arccal végig nézte tekintetével az idegeneket:

— Önök foglyaim, szólt nyersen. Kövessenek a parancsnokhoz!

Az utmentén az árkokból s a kerítések mögül előbukkant a többi legénység és kíváncsian nézte a törtenendőket, sorfalat képezve, zsebre tett kezekkel, cigarettával a szájukban és egyesek élcelődő megjegyzéseket tettek.

Az egyik közülök szájába rakta ujjait és éles füttyöt hallatott. A célzást rögtön elértették. „Kém, kém!” hangzott mindenfelől. „Alruhába bujt porosz! Hja, ha minduntalan elárulnak minket, mit ér akkor minden bátorságunk! Szegény francia hazánk!”

A sötétető utcákon végighömpölygött, folyton növekedve az utálatos kiáltás: „Kém, kém!”

A kis fogolykíséret eljutott a fogadóhoz. A lépcsőn felérván a folyosón egy ajtó előtt megállt az őrmester és többször kopogtatott azon. Rövid várakozás után kinyitott az ajtó; s egy pufók cseléd, ki néhány üres üveget és tányért vitt, röhögve menekült ki azon. A szobában a félig leszedett asztal s az azon fekvő s vörös borral leöntött térkép előtt állt a parancsnok.

Amint az őrmester belépett, rárivált, hogy takarodjék kísérijével együtt, de az öreg ur az őrmestert kitolva az ajtón, levéltárcát vett elő és lábával dobantva kényszerítette a parancsnokot, hogy meghallgassa:

— Eddig a bresti tengerész gyalogság főparancsnoka. A diktátor parancsára behivatva a következő parancsnoksággal bizattam meg...

(Folytatása következik.)

ÁLLATVÉDELEM

◦◦◦ A MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK KÖZLÖNYE ◦◦◦
◦◦ KIADJA AZ ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET BUDAPESTEN ◦◦

Ezen lap közleményeinek utánnymását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként || Előfizetési ára 1 évre 2 korona

II. ÉVFOLYAM	1905. MÁRCZIUS	∴ 3. SZÁM ∴
--------------	----------------	-------------

Kérelem a nagyközönséghez.

MOTTO: „Aki valamely érző lénynek szenvedését közömbösen tudja nézni, annak lelke kész talaj a gyilkosság gondolatának megtermésére; csak az kell, hogy a szenvedély szele a magot oda vigye.“

Gr. Apponyi Albert.

A tisztelt közönség figyelmét és könyörületét hívjuk fel — nem kérve semmi anyagi segílyt e nehéz időkben — a némán szenvedő de érző lények: a kinzott állatok iránt.

Kérjük ezt első sorban a lóval szemben. Rosszul táplálva, elcsigázva, legtöbbször megvakulva, a rosszul illő szerszám alatt sebekkel borítva kénytelen az a szegény pára kora reggeltől késő estig, erejét messze túlhaladó terheket

vonszolni; az istállóban sokszor alig talál annyi helyet, hogy a pihenésre engedett pár órára leheverhessen. Kocsisa rendesen olyan, kinek a hajtásról és a lóval való bánásról fogalma sincs és aki a szegény állatot kegyetlenül addig üti-veri, míg az szenvedéseiben összerogy. Borzasztó e hű és munkás állat sorsa, mely megkeresi gazdája kenyerét, megfeszíti végső erejét, hogy a reá rótt terhet tova vonsoolja és — fájdalom — némaságában nem képes szenvedéseit elpanaszolni! Ha ezt tehetné, mily rémitő vádakot emelne a kegyetlen emberek ellen!

Kérjük, hogy butor-, szén-, fa- és egyéb fuvarozásra csak oly fuvarost vegyenek igénybe, akinek jól táplált, erős lovai vannak. Érdekében